

Stansvikin lehdon ja kaivosalueen luonnonsuojelun hoito- ja käyttösuunnitelma, kannanotot ja vastineet

Kannanotot

Yhteisessä kannanotossaan Stansvikin lehdon ja kaivosalueen hoito- ja käyttösuunnitelmaan Helsingin luonnonsuojeluyhdistys (Helsy ry) ja Stansvikin kyläyhdistys (SKY) pitävät suunnitelmaa pääosin laadukkaana ja siinä esitettyjä muutoksia nykyisiin rauhoitusmääräyksiin perusteltuina. Muutamaan osuuteen kaivataan kuitenkin tarkennusta. Jäljempänä kannanoton sisältö ja vastine esitetään aiheittain otsikkojen Kommentti ja Vastine alla.

Kommentti:

Yhdistykset mainitsevat osallistamiseen liittyvän kritiikin aiheena konsultin yhteydenpidon Suomen luonnonsuojeluliitto Uudenmaan piiri ry:n edustajaan paikallisyhdistys Helsyn asemesta ja SKY:n jättämisen tässä yhteydessä yhteydenpidon ulkopuolelle. Yhdistykset toivovat, että jatkossa suunnitteluvaiheessa konsultaatio kohdennetaan myös SKY:een ja SLL:n osalta Helsyyn.

Vastine:

Konsultti on hakenut SLL Uudenmaan piirin ja Laajasalo-Degerö Seuran edustajilta lisätietoa eräistä hoito- ja käyttösuunnitteluun liittyvistä erityiskysymyksistä. Toisin sanoen kyseessä ei ole ollut varsinaisesta asukkaiden tai asianosaisten yhdistysten osallistamisesta hoito- ja käyttösuunnitteluun, vaan lisätietojen hankkimisesta tietyssä asiayhteydessä. Maininta yhteydenotoista näihin tahoihin hoito- ja käyttösuunnitelman osallistamista koskevassa tekstissä on lukijan kannalta epäselvä, eikä hoito- ja käyttösuunnitelmassa ollut mainittu erikseen, mistä asioista konsultti on tietoa etsinyt. Näin ollen kannanottajien huomautus asiasta on asiallinen. Jatkossakin on suunnittelijan harkittavissa, miltä tahoilta hän tietoja hoito- ja käyttösuunnitelmaa varten kerää, mutta tämän tiedon esittämistä hoito- ja käyttösuunnitelmassa selkeytetään. Varsinainen osallistaminen toteutetaan mahdollisen asukaskyselyn, yleisötilaisuuden sekä hoito- ja käyttösuunnitelmien kannanottopyyntöjen yhteydessä.

Kommentti:

Helsy ja SKY toivovat, että jatkossa hoito- ja käyttösuunnitelmien kommentoinnille jätetään reilusti enemmän aikaa. Yhdistykset sanovat kymmenen päivän kommentointiajan olevan aivan liian lyhyen vapaaehtoisvoimin toimiville järjestöille.

Vastine:

Asian valmistelija antoi alun perin kannanotoille aikaa noin kymmenen päivää, mutta pidensi yhdistysten pyynnöstä aikaa kuudella päivällä. Kymmenen päivää yhdelle suunnitelmalle pidetään riittävänä kommentointiaikana, mutta Stansvikin lehdon ja kaivosalueen kanssa samaan aikaan pyydettiin kannanottoa kolmesta muustakin hoito- ja käyttösuunnitelmasta. Näin ollen kannanottoaika yhtä suunnitelmaa kohti jäi etenkin Helsylle verrattain lyhyeksi. SKY:n toiminta ei ulotu kuin kahdelle kannanotoilla olleen suunnitelman alueelle. Yleisenä huomiona voidaan todeta, että riittävän pitkä kannanottoaika on osa hyvää hallintotapaa ja potentiaalisesti parantaa suunnitelmien laatua, joten asiaan kiinnitetään jatkossa huomiota.

Kommentti:

Helsy ja SKY ehdottavat puustoisten luontotyyppien lahopuumäärän kasvattamisen sekä lahopuujatkumon synnyn edistämisen lisäämistä hoito- ja käyttösuunnitelmaan suojelun tavoitteisiin (luku 6.1).

Vastine:

Tavoitteen lisääminen on hyvä ehdotus.

Kommentti:

Helsyn ja SKY:n mielestä hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetyt reittija polkuverkoston täsmennys sekä eräiden polkujen asettaminen kulkukieltoon ovat hyvin perusteltuja ja aiheellisia toimenpiteitä. Yhdistykset ilmaisevat tukevansa myös rauhoitusmääräyksiin esitettyjä muutoksia.

Kommentti:

Helsy ja SKY kritisoivat luonnonsuojelualueen lounaisosan lehtoon suunniteltuja luonnonhoitotoimenpiteitä, joiden tarkoitus on avoimen kalkkikallion kasvillisuuden turvaaminen. Yhdistykset eivät pidä sopivana, että luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetään mahdolliseen luonnonsuojelulain 29 §:n mukaiseen jalopuumetsikköön (suojeltu luontotyyppi) puuston harvennusta, joka painottuisi erityisesti vaahteraan. Helsy ja kyläyhdistys huomauttavat, että suunnitelmassa esitetyt päätelmät vaahteran leviämisestä aikoinaan istutuksista luonnonsuojelualueelle eivät ole luonnonsuojelulain 29 §:n soveltamisen kannalta relevantteja. Kannanotossa esitetään, että Helsingin kaupunki konsultoi luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisten jalopuumetsien kriteerien osalta Suomen ympäristökeskusta ja ympäristöministeriötä siitä, täyttääkö Stansvikin lehdon ja kaivosalueen vaahteraa sisältävä lehto jalopuumetsikön kriteerit vai ei. Konsultointia pidetään tarpeellisena myös siksi, että tällaisten jalopuustoisten lehtometsien tunnistaminen ja huomiointi Helsingin kaavoituksessa voitaisiin jatkossa tehdä asianmukaisella tavalla.

Vastine:

Hoito- ja käyttösuunnitelman laatija on nähnyt kahden arvokkaan luontotyyppin edustavuuden tasapuolisessa säilyttämisessä ristiriitaa, jota ei voida täysin sovittaa ilman, että vaahteralehtoa uhanalaisemman avoimen kalkkikallion arvot vähitellen heikkenevät. Suunnitelman laatimisen aikana heikkenemistä arvioitiin jo tapahtuneen, ja sen arvioitiin johtuvan nimenomaan vaahteriston varttumisesta ja tihenemisestä. Vaikka vaahteralehtoa pidetään suunnitelmassa arvokkaana, uhanalaisuusluokaltaan silmälläpidettävänä luontotyyppinä, sen säilyttämisen puustoltaan koskemattomana nähdään heikentävän kaikkein merkittävimpiä luonnonsuojelualueen arvoja. Avoimen kalkkikallion ensisijaisuutta vaahteralehtoon nähden puoltaa paitsi ensin mainitun korkeampi uhanalaisuusluokka, sen paikallisesti ja valtakunnallisesti suurempi harvinaisuus sekä korkeammat lajistolliset arvot. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetty vaahteran harventaminen ei ole luonnonsuojelulain 29 §:n vastaista. Vaikka Stansvikin lehdon ja kaivosalueen vaahteralehto täyttäisi ominaisuuksiensa puolesta luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisen kohteen kriteerit, lain mukaiset rajoitukset eivät ole voimassa, koska ELY-keskus ei ole tehnyt kohteesta erillistä rajauspäätöstä. Mitään erityistä tarvetta puuttua vaahteralehdon luontaiseen kehitykseen ei kuitenkaan olisi ilman avoimen kalkkikallion ei-toivottua kasvillisuuden kehitystä. Helsyn ja SKY:n käsitystä luonnonsuojelulain 29 §:ssä suojelun kriteerinä mainitusta jalopuumetsän luontaisesta syntymisestä pidetään johdonmukaisena ja käyttökelpoisena, kun tarkastellaan kulttuuriympäristöjen yhteydessä sijaitsevia jalopuumetsiköitä. Jalopuiden alkuperän luonnollisuutta on usein mahdotonta todeta luotettavasti, joten luontainen syntyminen on mielekästä tulkita luontaiseksi syntytavaksi, jolloin lain

mukaan suojeltu jalopuumetsikkö voi olla istutettujen jalopuiden siemenistä kehittynyt. Asiasta näyttää olevan valtion virkamiesten kesken toisistaan hieman poikkeavia näkemyksiä. Vaahterametsikköön suunniteltujen hoitotoimenpiteiden laillisuuden kannalta näkemyseroilla ei kuitenkaan ole Stansvikin lehdon ja kaivosalueen tapauksessa merkitystä. Uudenmaan ELY-keskus on sopivin viranomainen tulkitsemaan, päteekö luonnonsuojelulain 29 § kyseiseen vaahterametsikköön. Asian viemistä SYKE:n ja ympäristöministeriön käsittelyyn Stansvikin lehdon ja kaivosalueen hoito- ja käyttösuunnitelman vuoksi pidetään ylimitoitettuna toimenpiteenä. Stansvikin lehdon ja kaivosalueen vaahteralehdon käsittelyssä on pyrittävä jalopuumetsikön ominaispiirteiden säilyttämiseen samalla, kun avoimella kalkkikalliolla edistetään riittävää paisteisuutta ja vähennetään vaahteranlehtikariketta. Näin kannattaa toimia riippumatta siitä, onko vaahterametsikkö luonnonsuojelulain 29 §:n tarkoittama jalopuumetsikkö vai ei.

Kommentti:

Helsy ja SKY ehdottavat kulun ohjaamiseksi Kaivoskallion herkkiin ja arvokkaisiin kasvillisuuskohteisiin kevyitä köysiaitoja. Samalla toimivan aitarakenteen rakentamisen kalliolle todetaan vaativan kehittämistä.

Vastine:

Köysiaidan rakentaminen mainitaan hoito- ja käyttösuunnitelmassa mahdollisena vaihtoehtona pelkälle sallitun polun tolppamerkinnoille. Maiseman kannalta pelkkien tolppien pystyttämistä voidaan pitää parempana toimenpiteenä kuin köysiaidan rakentamista. Köysiaita puolestaan ohjaa ulkoilijoiden kulkua todennäköisesti tehokkaammin. Ratkaisu kumpi opaste- tai rakennevaihtoehto toteutetaan, on hyvä jättää avoimeksi siihen asti, kun kalliopolun toteuttamista ryhdytään suunnittelemaan tarkemmin. Näin ollen kumpikin vaihtoehto on hyvä mainita hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Loput Helsyn ja SKY:n kannanotossaan esittämistä ehdotuksista ja toiveista eivät koske Stansvikin lehdon ja kaivosalueen hoito- ja käyttösuunnitelmaa, joten niihin ei anneta